

Nr 4

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 2 december 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 4, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås en jämkning av bestämmelserna om beskattning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter. Enligt förslaget skall den schablonmetod, som används för beräkning av inkomst av sådan fastighet, i ökad utsträckning bli tillämplig när bostaden uthyres till sommargäster.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag till

lag om ändrad lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Anvisningar till 24 §.

6. De i — — — — — såsom bostad.

Till fastighet, — — — — — ägarens förfogande.

Från tillämpningen av bestämmelserna i 24 § 2 mom. första och andra serna i 24 § 2 mom. första och andra

¹ Senaste lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § se 1953:404.

(Nuvarande lydelse)

styckena bliva genom regeln i 2 mom. sista stycket första punkten, under där angivna förutsättningar, undantagna exempelvis fastigheter som under somrarna bruka uthyras till somrargäster men i övrigt bebos av ägarerna, sommarstugor som regelbundet uthyras under somrarna, fastigheter vilka till viss del upplåtas för upplagsplats, för rörelse el. dyl. samt fastigheter vilka utnyttjas för odling eller tillgodogörande av alster eller naturtillgångar från fastigheten. En fastighet bör anses i allenast ringa omfattning utnyttjad för sådant ändamål, som här avses, om den däri genom förvärvade årliga *intäkten icke överstiger* 2 procent av fastighetens taxeringsvärde.

(Föreslagen lydelse)

styckena bliva genom regeln i 2 mom. sista stycket första punkten, under där angivna förutsättningar, undantagna exempelvis fastigheter som under somrarna bruka uthyras till somrargäster men i övrigt bebos av ägarerna, sommarstugor som regelbundet uthyras under somrarna, fastigheter vilka till viss del upplåtas för upplagsplats, för rörelse el. dyl. samt fastigheter vilka utnyttjas för odling eller tillgodogörande av alster eller naturtillgångar från fastigheten. En fastighet bör anses i allenast ringa omfattning utnyttjad för sådant ändamål, som här avses, om den däri genom förvärvade årliga *bruttointäkten uppgår till högst 1 200 kronor eller överstiger nämnda belopp men icke* 2 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Fråga huruvida — — — — — denna tid.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1961 eller tidigare år.

Till bevillningsutskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 39 av herr *Spetz* och II: 38 av herr *Staxäng m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte med avslag på Kungl. Maj:ts förevarande proposition besluta att anvisningarna till 24 §, punkt 6, tredje stycket kommunalskattelagen skall erhålla följande lydelse: »Från tillämpningen... undantagna exempelvis... sommarstugor som... fastighetens taxeringsvärde.»

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 481 av herr *Yngve Nilsson* och II: 553 av herr *Stiernstedt m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 24 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 24 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

24 §.

2 mom. Är annan — — — före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.

Har fastighet, — — — icke ske.

Vad i detta moment stadgas skall icke äga tillämpning beträffande fastighet eller, i fall som i andra stycket avses, fastighetsdel, vilken i icke allenaft ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. Ej heller skola bestämmelserna i detta moment tillämpas beträffande fastighet, som helt eller till övervägande del utnyttjas såsom bostad åt arbetspersonal, vilken uteslutande eller huvudsakligen användes för jordbruket eller dess binäringar, liksom ej heller beträffande publikt boställe.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola äga tillämpning i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för 1961 eller tidigare år.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 39 och II: 553.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I de likalydande motionerna I: 39 och II: 38 har erinrats om att det i motionerna framställda yrkandet prövades av föregående års riksdag. Därvid uttalade bevillningsutskottet i betänkande nr 24, vari utskottet avstyrkte yrkandet, bl. a. att det såvitt gäller uthyrning till sommargäster med hänsyn till likformigheten vid beskattningen i princip bör gälla att de icke obetydliga merinkomster, som tillföres fastighetsägaren genom sådant utnyttjande av fastigheten, underkastas beskattning i den mån uthyrningen äger rum regelbundet och i icke alltför ringa omfattning. Utskottet syntes förbise att kravet på likformighet ovillkorligen skulle kräva att den i regel avsevärt mycket högre inkomsten av uthyrning till stadigvarande bostad beskattas efter

samma regler. Detta är så mycket mera fallet som utskottet samtidigt erinrar om att regeln om schablontaxering gäller även om ytterligare något enstaka rum uthyres särskilt. Sådan uthyrning kan ske sporadiskt för längre eller kortare tid utan att påverka schablonregeln och utan hänsyn till storleken av hyresbeloppet.

Grunden till svårigheterna vid taxeringen av dessa fastigheter är att taxeringsvärden och hyresvärden fastställs efter helt olika principer. Vid bestämmandet av taxeringsvärde skall hänsyn tas till försäljningsvärde, vilket påverkas bl. a. av byggnadens ålder. Hyresvärdet åter fastställs efter normer i förhållande till antalet rum, bekvämligheter m. m. Det berättigade kravet på likformighet kan enligt motionärernas mening inte tillgodoses utan att samtliga en- och tvåfamiljsfastigheter, som huvudsakligen användes för bostadsändamål, taxeras efter samma regler. Att i skattereglerna införa en ny spärr innebär i verkligheten endast att gränsen flyttas. Kravet på likformig taxering understrykes av att sommaruthyrning ofta kan växla från år till år. Motionärerna anser att schablonregeln bör gälla utan undantag eller gränsdragningar, så snart det är fråga om fastighet som regelmässigt användes som stadigvarande bostad antingen för ägaren eller för uthyrning.

Till stöd för yrkandet i *de likalydande motionerna I: 481 och II: 553* åberopas att fastighet, som taxerats som annan fastighet men ingår i rörelse, exempelvis egnahemsvilla, enligt gällande bestämmelser inte skall schablontaxeras. Används en sådan fastighet för i rörelsen anställd personal äger således schablontaxering inte rum. Om såsom annan fastighet taxerad fastighet används såsom bostad för arbetspersonal i ägaren tillhörigt jordbruk äger däremot schablontaxering av denna fastighet rum. Det synes inte konsekvent att i detta hänseende göra åtskillnad mellan förvärvskällan rörelse och förvärvskällan jordbruksfastighet. Enligt motionärernas mening finns inte anledning att i någotdera fallet tillämpa schablonregeln. Sådan ändring av punkt 1 av anvisningarna till 24 § kommunalskattelagen bör därför göras att fastighet, som tillhör jordbrukare och i vilken bostad upplåtes för i jordbruket anställd personal i denna dess egenskap, skall anses vara använd i jordbruket och alltså icke bli föremål för schablontaxering.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 3.

Gällande bestämmelser m. m., s. 6.

Departementspromemorian, s. 6.

Remissyttrandena, s. 7.

Departementschefen, s. 10.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser skall inkomstberäkningen av en- och tvåfamiljsvillor i allmänhet ske enligt en förenklad schablonmetod. Såsom intäkt skall upptas ett belopp, motsvarande 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Från detta belopp medges avdrag för gäldränta och tomträttsavgäld samt dessutom ett s. k. extra avdrag om högst 200 kronor per år. Schablonmetoden skall användas då fastigheten uteslutande utnyttjas såsom bostad åt ägaren — stadigvarande eller såsom sommarnöje — eller också såsom stadigvarande bostad åt annan. Användes fastigheten även för annat ändamål, t. ex. uthyrning åt sommargäster, blir regelns tillämpning beroende av storleken av den på sådant sätt förvärvade intäkten. Överstiger denna 2 procent av taxeringsvärdet skall inkomstberäkningen av fastigheten inte ske enligt schablonmetoden utan enligt vanliga regler, innebärande att all fastighetens avkastning skall redovisas som skattepliktig inkomst medan å andra sidan avdrag medges förutom för gäldränta och tomträttsavgäld även för andra omkostnader, såsom t. ex. kostnader för reparation och underhåll, värdeminskning av byggnader m. m. Vid inkomstberäkning enligt den konventionella metoden medges inte det s. k. extra avdraget om högst 200 kronor.

I den förevarande propositionen föreslås en jämkning av schablonmetoden av innebörd att densamma i ökad utsträckning blir tillämplig då fastigheten användes för uthyrning till sommargäster eller liknande ändamål. Det förordas således att den förutnämnda 2-procentregeln skall kombineras med ett gränobelopp i absolut tal. Schablonregeln skall enligt förslaget komma till användning i alla fall då bruttointäkten av uthyrningen uppgår till högst 1 200 kronor. Även vid högre bruttointäkter kan schablonmetoden — liksom hittills — bli tillämplig om intäkten inte överstiger 2 procent av taxeringsvärdet.

I motionerna I: 39 och II: 38 har yrkats ytterligare utsträckning av schablonregelns tillämpningsområde. Motionärerna anser att metoden bör gälla utan undantag eller gränsdragningar så snart det är fråga om fastighet som regelmässigt användes som stadigvarande bostad.

Till en början behandlar utskottet frågan om behov finns av någon begränsningsregel i fråga om schablonmetodens tillämpning. Utskottet delar den av föregående års bevillningsutskott uttalade uppfattningen att den nuvarande principiella uppläggningsmetoden inte bör överges. 2-procentregeln tar främst sikte på det förhållandet att de inte obetydliga merinkomster som tillföres fastighetsägare genom uthyrning till sommargäster skall underkastas beskattning i den mån uthyrningen sker regelbundet och inte är av alltför ringa omfattning. Med hänsyn till att sådan uthyrning oftast har en mer rörelsemässig prägel än uthyrning till stadigvarande bostad anser utskottet denna uppläggning i princip riktig. Det bör enligt utskottets mening beaktas att egnahemsägare genom uthyrning till

sommargäster under en kortare tid av året ofta förskaffar sig en inkomst av ungefär samma storlek som om uthyrningen skett för hela året till stadigvarande bruk. Den tillfälliga uthyrningen måste dock — även om överensstämmelse i stort sett föreligger beträffande själva ersättningsbeloppen — anses vara betydligt värdefullare för egnahemsägaren, eftersom denne under resten av året själv disponerar hela fastigheten, medan han i det andra fallet avstår dispositionsrätten under hela året.

Vid bedömningen av förevarande fråga bör vidare uppmärksammas att ägare av jordbruksfastigheter och flerfamiljshus alltid beskattas för intäkt genom uthyrning av sommarnöjen och att en obegränsad skattefrihet för sådan verksamhet då det gäller villafastigheter inte kan anses överensstämmande med kravet på en rättvis beskattning.

På grund av nu angivna förhållanden finner utskottet att en gräns för schablonmetodens tillämpning inte kan undvaras. Utskottet avstyrker med hänsyn härtill yrkandet i motionerna I: 39 och II: 38.

Vad angår frågan om hur gränsdragningen bör ske anser utskottet att arten och omfattningen av uthyrningsverksamheten liksom hittills bör vara avgörande. Med propositionen avses att göra schablonmetoden tillämplig då inkomsten av uthyrningen är ringa men överstiger 2 procent av taxeringsvärdet. Då en ändring av denna innebörd får anses förenlig med bestämmelsernas nuvarande principiella uppbyggnad och reformen vidare är ägnad att ytterligare förenkla inkomstberäkningen av annan fastighet anser sig utskottet böra tillstyrka propositionen. Genom förslaget torde ett stort antal egnahemsägare med sommaruthyrning komma att omfattas av schablonmetoden.

I propositionen har förordats att det avgörande för frågan om tillämplig metod för inkomstberäkningen skall vara storleken av den influtna bruttointäkten av uthyrning el. dyl. Härmed vinnes att tillämpningen av schablonmetoden inte blir beroende av en mer eller mindre osäker uppdelning av intäkten i en del, som avser ersättning för upplåtelse av fastigheten, och en annan del, som avser slitage av möbler el. dyl. som omfattas av uthyrningen. Utskottet tillstyrker den i propositionen föreslagna lösningen, för vilken ur praktisk synpunkt kan anföras starka skäl. Emellertid anser sig utskottet böra framhålla att i de fall bruttointäkten av uthyrningen överstiger 1 200 kronor eller det högre belopp, som motsvarar 2 procent av taxeringsvärdet, och således schablonmetoden inte är tillämplig, det likväl kan inträffa att den skattskyldige inte behöver skatta för hela det belopp som influtit genom uthyrningen. Beskattningen av annan fastighet enligt den konventionella metoden bör nämligen endast avse vad av hyresersättningen som belöper på disponerandet av själva fastigheten.

I förevarande sammanhang har utskottet även upptagit till behandling de vid riksdagens början väckta motionerna I: 481 och II: 553. I dessa motioner har yrkats viss begränsning av schablonmetodens tillämpningsområde. För närvarande gäller att om en rörelseidkare upplåtit en honom tillhörig egna-

hemsfastighet såsom bostad åt i rörelsen anställd arbetspersonal i denna dess egenskap, så anses fastigheten i denna del vara använd i rörelsen. Schablonmetoden är då inte tillämplig på fastigheten eller fastighetsdelen ifråga. Vid upplåtelse av egnahemsfastighet till arbetspersonal i jordbruk gäller inte någon motsvarande regel. Schablonmetoden blir därför i sådant fall tillämplig utan begränsning. I motionerna yrkas lagstiftning av innebörd att egnahemsfastighet, upplåten som bostad åt personal i jordbruket, skall anses vara använd i jordbruket och inte bli föremål för schablontaxering.

Utskottet får erinra om att samma motionsyrkande prövades av 1958 års A-riksdag som på hemställan av bevillningsutskottet i betänkande nr 21 avslogs detsamma. Såsom därvid framhållits kan vissa invändningar riktas mot det förhållandet, att arbetarbostäder i jordbruk och skogsbruk understundom taxeras enligt villaschablonen. En icke önskvärd konsekvens härav är att olika inom samma jordbruk utnyttjade arbetarbostäder kan vara underkastade skilda beskattningsregler: vissa taxeras enligt de för byggnad i jordbruket gällande reglerna medan andra blir schablontaxerade.

Utskottet vill emellertid som sin mening framhålla att det torde höra till undantagsfallen att en såsom arbetarbostad i jordbruk använd byggnad taxeras för sig såsom annan fastighet, vilket är förutsättningen för att schablontaxering skall komma i fråga. Regelmässigt torde bostaden ingå i jordbruksfastighetens byggnadsbestånd och taxeras tillsammans med detta som jordbruksfastighet. Det bör emellertid inte heller förbises att fall i andra riktningen även torde förekomma, nämligen att såsom jordbruksfastighet taxerad byggnad användes för uthyrning till stadigvarande bostad åt person utan anknytning till jordbruksdriften. I sådant fall kan skäl anföras för taxering av byggnaden för sig såsom annan fastighet, varmed skulle följa schablontaxering.

Enligt vad utskottet har sig bekant har förevarande fråga varit föremål för viss uppmärksamhet, såvitt angår arbetarbostäder å skogsfastigheter, i samband med förberedelsearbetet för 1957 års allmänna fastighetstaxering. Därvid gjordes uttalanden av innebörd bl. a. att inkom för skogsbrukets behov avsedda arbetarbostäder o. dyl., vilka på grund av sin belägenhet måste antas inte kunna i huvudsak förräntas genom uthyrning i den allmänna hyresmarknaden, inte skulle taxeras såsom särskild fastighet.

Utskottet är inte berett att på grundval av förevarande material tillstyrka författningsändring i den riktning motionärerna åsyftat. Även om frågan om sådan ändring får anses vara av relativt ringa praktisk betydelse, har utskottet intet att erinra mot att densamma göres till föremål för överväganden i härför lämpligt sammanhang. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna I: 481 och II: 553.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- A) att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 4 antaga det vid propositionen följande förslaget till lag om ändrad lydelse av punkt 6 av an-

visningarna till 24 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 39 av herr Spetz och II: 38 av herr Staxäng m. fl., samt

2) de likalydande motionerna I: 481 av herr Yngve Nilsson m. fl. och II: 553 av herr Stiernstedt m. fl.,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 23 februari 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Jansson, Spetz*, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson*, Söderquist, Oscar Carlsson, Yngve Nilsson* och Gösta Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kollberg, Nilsson i Svalöv, Kärrlander*, Vigelsbo, Wiklund i Öjebyn*, Engkvist, Magnusson i Borås* och fru Nettelbrandt.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Spetz*, *Söderquist* och *Kollberg* samt fru *Nettelbrandt*, vilka dels ansett att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke å s. 5, som börjar med orden »I den förevarande» t. o. m. det stycke å s. 6, som slutar med orden »själva fastigheten» bort ha följande lydelse:

I föreliggande proposition föreslås ändring i bestämmelserna om schablonmässig inkomstberäkning av en- och tvåfamiljsfastigheter innebärande att den inkomstgräns för fastighetens utnyttjande för annat ändamål än stadigvarande bostad där schablonregeln upphör att gälla, f. n. 2 % av taxeringsvärdet, kompletteras med ett minimibelopp av 1 200 kr. I motionerna I: 39 och II: 38 yrkas avslag på Kungl. Maj:ts förslag samt att den för-
enklade taxeringsmetoden skall äga tillämpning på ifrågavarande fastig-

heter oberoende av i vilken omfattning ägaren uthyr sin ordinarie bostad i fastigheten till sommargäster.

Med anledning av vad sålunda föreslagits vill utskottet till en början påpeka att propositionen icke gör någon åtskillnad mellan inkomst från sommaruthyrning och inkomst av annat slag, medan motionerna endast omfattar det förstnämnda slaget av inkomst. Utskottet är medvetet om att uthyrning till sommargäster i regel avser lägenhet i möblerat skick. Inkomsten av sådan uthyrning är då endast till en del hänförlig till nyttjandet av själva fastigheten. Hyresinkomsten är sålunda icke jämförbar med annan inkomst. Utskottet finner det också betänkligt att inkomst, som kan vara avdragsgill kostnad för annan skattskyldig, icke skall beskattas hos mottagaren upp till ett belopp av 1 200 kr.

Såväl propositionen som motionerna åsyftar en utvidgning av tillämpningsområdet för den schablonmässiga taxeringen. Den i propositionen föreslagna inkomstgränsen kommer emellertid uppenbarligen att skapa tröskelproblem, där kravet på likformighet vid taxering måste åsidosättas.

Under övervägande av dessa principiella synpunkter finner utskottet sig icke kunna tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition. Utskottet tillstyrker i stället bifall till motionerna I: 39 och II: 38.

dels ock ansett att utskottets hemställan under punkten A bort ha följande lydelse:

A) att riksdagen måtte — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 4 icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas och med bifall till de likalydande motionerna I: 39 av herr Spetz och II: 38 av herr Staxäng m. fl. — för sin del antaga följande

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 6 av anvisningarna till 24 § kommunal-skattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 24 §.

6. De i — — — såsom bostad.

Till fastighet, — — — ägarens förfogande.

Från tillämpningen av bestämmelserna i 24 § 2 mom. första och andra styckena bliva genom regeln i 2 mom. sista stycket första punkten, under

¹ Senaste lydelse av punkt 6 av anvisningarna till 24 § se 1953: 404.

där angivna förutsättningar, undantagna exempelvis sommarstugor som regelbundet uthyras under somrarna, fastigheter vilka till viss del upplåtas för upplagsplats, för rörelse el. dyl. samt fastigheter vilka utnyttjas för odling eller tillgodogörande av alster eller naturtillgångar från fastigheten. En fastighet bör anses i allenast ringa omfattning utnyttjad för sådant ändamål, som här avses, om den därigenom förvärvade årliga intäkten icke överstiger 2 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Fråga huruvida — — — denna tid.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt däri meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1961 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1961 eller tidigare år.

II) av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson, Nilsson i Svalöv och Magnusson i Borås.*